

**Plán péče o
Přírodní památku Černý důl**

**na období
2017 – 2022**

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	kód ÚSOP 1140
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Černý důl
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	Vyhláška ONV Opava
orgán, který předpis vydal:	ONV Opava
číslo předpisu:	---
datum platnosti předpisu:	27. 9. 1988
datum účinnosti předpisu:	1. 1. 1989

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Opava
obec s rozšířenou působností:	Vítkov
obec s pověřeným obecním úřadem:	Svatoňovice, Čermná ve Slezsku
obec:	Svatoňovice, Čermná ve Slezsku
katastrální území:	Svatoňovice, Čermná ve Slezsku

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území (v měřítku 1:25 000)

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Přírodní památka:

Katastrální území: 615536 Svatoňovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
2125/1		lesní pozemek		114	431973	37221
2195/1		ostatní plocha	ostatní komunikace	114	3221	223
Celkem						37444

Ochranné pásmo:

Katastrální území: 615536 Svatoňovice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
2125/1		lesní pozemek		114	431973	38520
2195/1		ostatní plocha	ostatní komunikace	114	3221	684
Celkem						39204

Katastrální území: 619761 Čermná ve Slezsku

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
174		lesní pozemek		186	202826	8749
Celkem						8749

Výměry částí parcel, které jsou v ZCHÚ a OP byly získány z GIS.

Vzhledem k tomu, že v aktuálních katastrálních mapách nesouhlasí hranice katastrů Svatoňovice a Čermná ve Slezsku a hranice parcely 2125/1 (k.ú. Svatoňovice) a 174 (k.ú. Čermná ve Slezsku) částečně probíhají po hranici těchto katastrů, je stanovená výměra v ZCHÚ i OP u těchto parcel pouze hypotetická.

Příloha č. M2:

Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ (v měřítku 1: 2880)

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	3,7221	4,7269		
vodní plochy	---	---	zamokřená plocha	---
			rybník nebo nádrž	---
			vodní tok	---
trvalé travní porosty	---	---		
orná půda	---	---		
ostatní zemědělské pozemky	---	---		
ostatní plochy	0,0223	0,0684	neplodná půda	---
			ostatní způsoby využití	0,0223
zastavěné plochy a nádvoří	---	---		
plocha celkem	3,7444	4,7953		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park: ---
chráněná krajinná oblast: ---
maloplošné zvláště chráněné území: --
jiný typ chráněného území: ---

Natura 2000

ptačí oblast: ---
evropsky významná lokalita: CZ0813760 Černý důl
kód ÚSOP 3272

Příloha č. M1:

Orientační mapa s vyznačením území (v měřítku 1: 25 000)

1.6 Kategorie IUCN

IV. – řízená rezervace

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Chráněný přírodní výtvor se určuje k ochraně jedinečného a významného zimoviště netopýrů a další fauny i flóry na lokalitě bývalé břidličné haldy a přilehlého lesního porostu (podle drusop.nature.cz).

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. typy přírodních stanovišť

Nejsou předmětem ochrany.

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
netopýr černý <i>Barbastella barbastellus</i>	12 exemplářů	---	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	5 exemplářů	VU	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	18 exemplářů	VU	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	1 exemplář	---	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr severní <i>Eptesicus nilssoni</i>	1 exemplář	---	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie

Poznámka: Stupeň ohrožení u obratlovců je uváděn podle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky. Obratlovci (Plesník, Hanzal & Brejšková et al. 2003): VU – zranitelný

Zdroj informací:

Kočvara, R., (2010): Inventarizační průzkum - netopýři, MSK IP, CZ0813760 Černý důl, Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče, Ms. [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].

C. útvary neživé přírody

Jako jeden z předmětů ochrany lze chápat útvary neživé přírody - štol jako zimoviště (sídlo) netopýrů.

1.8 Předmět ochrany EVL, se kterou je ZCHÚ v překryvu

A. ekosystémy

Nejsou předmětem ochrany.

B. druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
netopýr černý <i>Barbastella barbastellus</i>	12 exemplářů	---	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie

Poznámka: Stupeň ohrožení u obratlovců je uváděn podle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky. Obratlovci (Plesník, Hanzal & Brejšková et al. 2003): tento druh není zařazen do uvedeného Červeného seznamu.

Zdroj informací:

Anonymus: Nálezová databáze ochrany přírody (© AOPK 2010).

Kočvara, R., (2010): Inventarizační průzkum - netopýři, MSK IP, CZ0813760 Černý důl, Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče, Ms. [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].

C. útvary neživé přírody

Nejsou předmětem ochrany.

1.9 Cíl ochrany

Zajištění ochrany jedinečného biotopu netopýrů, zachování břidlicové haldy se sukcesí bylin, keřů a stromů, která je rovněž významným refugiem mizejících druhů živočichů. Udržení stávající populace evropsky významného druhu netopýra černého (*Barbastella barbastellus*) v příznivém stavu z pohledu zájmu ochrany přírody, pomocí zvýšené péče o jeho zimoviště a zabezpečení štol proti vniknutí nepovolaných osob během celého roku. Lokalita Černý důl představuje z dlouhodobého hlediska zřejmě druhé největší zimoviště netopýra černého v ČR.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Poloha: Lokalita leží v katastrálním území Svatoňovice přibližně 1,8 km jihovýchodním směrem od železniční zastávky Svatoňovice. Plocha ZCHÚ se nachází v hospodářském lesním porostu – Těchanovický les.

Geomorfologie: Zájmové území patří do celku Nízký Jeseník, podcelku Vítkovská vrchovina, okrsku Heřmanická vrchovina. Území leží v nadmořské výšce 473 m n. m.

Geologie: Geologický podklad lokality je tvořen flyšovými usazeninami kulmu Nízkého Jeseníku. Skladba sedimentačního cyklu usazenin je tvořena souvrstvím břidlic (jemný flyš) a souvrstvím drob a slepenců (hrubý flyš).

Půdní typ: Kambizem, litozem, ranker, regozem (Žárník, nepublik.).

Hydrologie: Na území ZCHÚ se nevyskytují žádné toky. Nejbližší tok představuje cca 200 m západně vzdálený přítok potoku Horník.

Klimatologie: Lokalita leží v mírně teplé klimatické oblasti MT3. Ta je charakterizována krátkým létem, mírným až mírně chladným, suchým až mírně suchým, přechodným obdobím normálním až dlouhým, s mírným jarem a mírným podzimem, normálně dlouhou zimou, mírnou až mírně chladnou, suchou až mírně suchou s normálním až krátkým trváním sněhové pokrývky (průměrně 60 až 100 dní za rok). Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje

nejčastěji v rozmezí 7 až 7,5 °C a průměrný roční úhrn atmosférických srážek dosahuje 600 až 750 mm.

Vegetace: Dle fytogeografického členění leží území ZCHÚ ve fytogeografickém obvodu Českomoravského mezofytika, fytogeografickém okrese 75. Jesenické podhůří. Na ploše se nacházejí převážně přeměněné hospodářské lesy převážně se smrkem ztepilým (*Picea abies*), modřínem opadavým (*Larix decidua*) a borovicí lesní (*Pinus sylvestris*).

Zoologická charakteristika: Ze zoogeografického hlediska spadá tato lokalita do Nízkojesenického bioregionu 1.54, hercynské podprovincie. Faunu prostor štol ZCHÚ Černý důl tvoří téměř výhradně netopýři – (*Microchiroptera*), popřípadě vzácně bezobratlí. Vstupní část štol je patrně také využívána jako zimoviště obojživelníků.

Přehled zvláště chráněných druhů živočichů

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu
netopýr černý <i>Barbastella barbastellus</i>	12 exemplářů	KOH	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr brvitý <i>Myotis emarginatus</i>	5 exemplářů	KOH	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	18 exemplářů	KOH	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr vodní <i>Myotis daubentonii</i>	1 exemplář	SOH	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie
netopýr severní <i>Eptesicus nilssoni</i>	1 exemplář	SOH	Podzemní prostory štol sloužící jako zimoviště a kolonie

Poznámka: KOH – kriticky ohrožený, SOH – silně ohrožený.

Zdroj informací:

Kočvara, R., (2010): Inventarizační průzkum - netopýři, MSK IP, CZ0813760 Černý důl, Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče, Ms. [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

a) ochrana přírody

Snahy o ochranu lokality Černý důl, sahají až do 70. let minulého století. Minimálně od roku 1976 působí v území základní organizace České speleologické společnosti 7.01 ORCUS Bohumín pod vedením Josefa Wagnera. ZO ČSS ORCUS v tomto období upozorňuje na nutnost ochrany lokality před devastací a provádí v území výzkum a sčítání netopýřů. V tomto období také masivní korespondencí upozorňuje různé státní organizace a orgány ochrany přírody na potřebu ochrany území. To nakonec vede k vyhlášení území Černého dolu a jeho okolí s účinností od 1. 1. 1989 za chráněný přírodní výtvor. V roce 1992 došlo vyhláškou k zařazení území do kategorie ochrany přírodní památka. Pro zamezení vstupu do podzemí byla v plánu péče navržena technická opatření (mříže, oplocení apod.). V roce 2001 bylo nahrazeno původní oplocení z dřevěných sloupků a pletiva novým jednoduchým plotem z ocelových sloupků propojených ocelovým lanem průměru 10 mm a vzdálenosti sloupků 4 m (obvod cca 67 m). Oplocení chránilo území proti navážení odpadků a mělo zabezpečit základní bezpečnost návštěvníků území. V současné době je oplocení z ocelových sloupků a dřevěných latí mírně poškozeno.

b) lesní hospodářství

V rámci lesního hospodářství bylo mimo jiné území v minulosti využíváno za účelem odběru vytěžené břidlice, které Severomoravské státní lesy, Lesní závod Vítkov využíval pro své provozní potřeby. Přesné období využívání břidlice z hald není známo, zápis z rezervační knihy udává rok 1979. Negativní nebo pozitivní vlivy této činnosti nejsou zdokumentovány.

V minulosti byla část území uměle zalesněna monokulturou smrku ztepilého (*Picea abies*). K 1.1.1993 představuje (dle LHP) hlavní porost smrková monokultura s modřínem ve stádiu tyčoviny až slabé kmenoviny, věk 47 let, výměra 2,58 ha, zastoupení dřevin: SM 60, MD 40, DB, LP, JL. V plánu péče na období 2000 – 2012 (Balhar in litt. 1999) je navržena změna druhové skladby ve prospěch přirozené: BK8, JD2, DB, LP.

c) myslivost

Území je součástí honitby 8122110008 – Vítkov - Černá. Z minulosti nejsou známy žádné negativní vlivy.

d) rekreace a sport

Z minulosti jsou známy negativní vlivy, které souvisí se vstupy do štol a rušením netopýrů v přirozeném vývoji. V současné době a v dalších letech jsou předpokládány další negativní vlivy násilným vniknutím do štol, poškození mříží a rušení netopýrů. Také některé současné aktivity návštěvníků vedou k devastaci zařízení, rozdělování ohně v podzemí, rušení netopýrů, odhazování odpadků apod.

Pozitivním vlivem bylo otevření a zprovoznění tzv. Břidlicové stezky 1.5.2005. Tato stezka, kterou zřídilo město Budišov nad Budišovkou, obce Svatoňovice a Černá ve Slezsku za finanční podpory Moravskoslezského kraje vhodně popisuje historii území, osídlení a těžby. Zároveň podává cenné údaje o významnosti štol jako zimoviště netopýrů a seznamuje s jejich ochranou.

Při inventarizačním průzkumu (2009/2010) byl v zimním období zaznamenán v území větší počet osob a skupin v této lokalitě. Zjištěné poklesy hibernantů proto lze přisuzovat nepovoleným návštěvám zimoviště.

e) těžba nerostných surovin

Na lokalitě probíhala v minulosti těžba pokrývačské břidlice v horninách moravického souvrství moravsko-slezského kulmu. Počátek dobývání břidlic sahá na počátek 19. století a bylo ukončeno před rokem 1945. Rozsáhlá těžba jílových břidlic sloužila k produkci krytinového, obkladového a dlažebního materiálu.

Důl má celkem 3 patra a celkovou hloubku 60 metrů. Celková současná délka podzemních prostor je asi 300 metrů. Podzemní prostory tvoří chodby a komory po těžbě nerostu dosahující výšky až 20 metrů, šíře 15 metrů a délky 80 metrů. Většina prostor je vyplněna kamennou základkou se spoustou spár vhodných k zimování netopýrů. Ve spodních patrech se sbírá podzemní voda, která vytéká sutí v nejnižší partii dolu.

f) jiné způsoby využívání

V 70. letech 20. století došlo v území k závažnému negativnímu vlivu, který spočíval ve vypuštění nespecifikovaného množství biologických odpadů (silážní šťávy) do podzemí štol (17.9.1978). Tím došlo ke značnému zvýšení hladiny spodní vody, k jejímu okyselení a rovněž k okyselení ovzduší v podzemních prostorech. To mělo významný negativní vliv na netopýry. V tomto období byly zaznamenány také činnosti spojené se zavážením lokality materiály z bouraček domů (stavební suť) nebo jinými odpady z okolí a města Vítkova. Do

roku 1978 byl přístup na třetí patro možný přímo z povrchu po svážné chodbě vedoucí ze vstupní šachty. Tato chodba však byla v roce 1978 zasypána výše uvedenou sutí a odpadem z města Vítkova (podle www.orcus-speleo.cz, www.montanya.org.cz, Wagner 2001, Weismannová et al. 2004, rezervační kniha PP Černý důl).

V území byly zaznamenány také další negativní vlivy spojené s pokusy výstaveb rekreačních chat.

Z významně pozitivních vlivů v minulosti, které je nutné zmínit je činnost základní organizace České speleologické společnosti 7.01 ORCUS Bohumín pod vedením Josefa Wagnera. Tato základní organizace stála u zrodu prvotní ochrany této a dalších štol v dané oblasti – již od roku 1976. Jejich výzkumy spočívající ve sčítání netopýrů a mapování podzemních prostor štol a vedly ve spolupráci s orgány ochrany přírody k vyhlášení této lokality jako zvláště chráněného území. Tato organizace také v území prováděla dle možnosti zabezpečování těchto důlních objektů – instalace mříží, úklid odpadků apod.

V roce 2007 (17. 2. 2007) bylo na lokalitě zjištěno zavalení vstupního otvoru uvolněnými břidlicovými bloky a ke zničení vstupu tak, že přístup do této lokality byl zcela znemožněn. V současné době je vstup opět uvolněn.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Dle územně analytických podkladů ORP Vítkov (duben 2010) – limity využití území se v území ZCHÚ Černý důl a rozsáhlejším území, nachází poddolované území. Podle územně analytických podkladů ORP Vítkov (duben 2010) – záměry na provedení změn v území se v rámci blízkého okolí ZCHÚ u obce Čermná ve Slezsku ve vzdálenosti cca 2,1 km nachází návrh na výstavbu elektrárny, dle podkladů se patrně jedná o větrnou elektrárnu nebo soubor těchto elektráren. U obce Svatoňovice je cca ve vzdálenosti 1,9 km od ZCHÚ Černý důl navržena taktéž plocha pro výstavbu elektrárny – větrné elektrárny. Dále se u obce Staré Těchanovice nacházejí dva návrhy na výstavbu větrných elektráren ve vzdálenosti cca 1,4 a 1,8 km. Ve vztahu k těmto záměrům a blízkosti ZCHÚ Černý důl je nutné pro všechny záměry zpracovat naturové posouzení dle §45i zákona č. 114/1992 Sb. Dále je potřeba provést a vyhodnotit celoroční sledování netopýrů, (ptáků) – biologické hodnocení dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. Další záměry v blízkosti území ZCHÚ nejsou v současné době známy. Přehled relevantních odkazů je uveden v použité literatuře. Přehled všech relevantních odkazů je uveden v použité literatuře.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Přírodní lesní oblast (PLO)	29 – Nízký Jeseník
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	720000 – Lesy ČR, s.p., lesní správa Vítkov
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	3,7221
Období platnosti LHP (LHO)	1.1.2013 – 31.12.2022
Organizace lesního hospodářství	Lesy ČR, s.p., lesní správa Vítkov

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast:

Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Hypotetická přirozená dřevinná skladba SLT (dle Plívy 1991*)	Výměra (ha)	Podíl (%)
4S	svěží bučina	BK (80 %), JD (20 %)	2,1588	58
4Y	skeletová bučina	BK (60 %), duby (20 %), JD (10 %), BO (5 %), BŘ (5 %)	1,3027	35
4B	bohatá bučina	BK (80 %), JD (20 %), duby (+), lípy (+)	0,2505	7
Celkem			3,7221	100 %

Poznámka: Upravil Žárník (nepublikováno): duby = dub letní, dub zimní; lípy = lípa srdčitá, lípa velkolistá.

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Zkratka	Název dřeviny	Současné zastoupení (ha)	Současné zastoupení (%)	Přirozené zastoupení (ha)	Přirozené zastoupení (%)
Jehličnany					
JD	jedle bělokorá	+	+	0,6328	17
MD	modřín opadavý	1,4888	40	0,2505	7
SM	smrk ztepilý	1,8611	50	---	---
Listnáče					
BK	buk lesní	---	---	2,6799	72
BŘ	bříza bělokorá	0,3722	10	0,0744	2
duby	dub letní, d. zimní	---	---	+	+
lípy	lípa srdčitá, l. velkolistá	---	---	+	+
TR	třešň ptačí	+	+	---	---
BO	borovice lesní	+	+	0,0744	2
JV	javor mlč	r	r	---	---
Celkem		3,7221	100 %	3,7221	100 %

Přílohy:

- lesnická mapa typologická 1:10 000 podle OPRL – příloha č. M4 (na podkladě lesnické mapy obrysové 1:10 000)

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Vlastní lokalita je tvořena podzemními prostory bývalého břidlicového dolu. Vchodem do dolu je kolmá otevřená šachta (otevřená vertikála) hluboká 10 m o profilu 8x8 m, která od I. patra chodeb prudce klesá až ke spodnímu, III. patru. Tato šachta byla v roce 1978 zasypána odpadem. Spojení jednotlivých pater mezi sebou je však doposud zachováno kolmými šachtami. Patra chodeb probíhají různým směrem. Důl má celkem tři patra a celkovou hloubku 60 m. Celková délka podzemních prostor je cca 1500 m. V chodbách se nalézají několik komor vyšších než 10 m. Zde se objevuje nejčastěji kamenná základka s množstvím šterbin, jež slouží netopýřům jako úkryty. Do nejnižší položené partií dolu prosakuje spodní voda (podle Gajdošík in litt. 1995, Wagner 2001).

Příloha:

- tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“ – příloha č. T2
- mapa dílčích ploch a objektů – příloha č. M3 (v měřítku 1:1 000)

2.4.4 Základní údaje o zemědělské půdě

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

V území bylo v minulosti provedeno několik opatření, která spočívala v instalaci ochranného oplocení a mříží, jež měly zabránit vniknutí neoprávněných osob do podzemních prostor. Tato opatření významně přispěla k omezení vnikání neukázněných návštěvníků do podzemních prostor a rušení netopýrů v kritickém období zimní hibernace. Bohužel v několika případech došlo k poničení ochranného plotu a také k vylamování zámků a páčení mříží. Do území byly také návštěvníky vnášeny odpadky.

V minulosti provedená opatření na zabezpečení štol přinesla očekávaný efekt ochrany, pro další ochranu území je však nezbytně nutné provést opravy poničených technických zařízení, nebo jejich konstrukční úpravy tak, aby ve větší míře odolaly pokusům o zničení a vnikání do štol. Jako nezbytně nutné je území a objekty opatřit doprovodnými cedulemi vysvětlujícími nutnost těchto opatření ve vztahu k ochraně hibernujících netopýrů, a ochraně zdraví a bezpečnosti návštěvníků.

Dále je potřeba v území provádět úklid odpadků. Jako jeden z nejdůležitějších postupů je potřeba pokračovat v provádění chiropterologického průzkumu a pravidelného sčítání netopýrů ZO ČSS ORCUS Bohumín.

Předchozí plány péče (Gajdošík in litt. 1995, Balhar in litt. 1999) zahrnovaly všechny podstatné náležitosti, které byly v menší nebo větší míře aplikovány a zohledněny pro další vhodnou péči o území. Z plánů péče byly postupně splněny všechny požadavky na zabezpečení vstupů do štol. Změna druhové skladby dle stanovištně vhodných dřevin byla navržena v časovém horizontu cca 50 let (počínaje od roku 1999). Vzhledem k hospodářskému statusu území není nutné trvat na navržené cílové dřevinné skladbě (BK8, JD2, DB, LP). Prostory hald ponechat samovolné sukcesi.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kolize zájmů s ohledem na předmět ochrany není předpokládána.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

Objekt č. 1

Tento objekt je tvořen vstupem do štoly a vnitřními podzemními prostory ZCHÚ. Většina navržených opatření je uvedena v kapitole c) péče o živočichy

Plocha č. 1

Tuto plochu tvoří bezprostřední okolí štoly vymezené stávajícím oplocením. Většina navržených opatření je uvedena v kapitole c) péče o živočichy

Příloha:

- tabulka „Popis dílčích ploch a objektů“ – příloha č. T2
- mapa dílčích ploch a objektů – příloha č. M3 (v měřítku 1:1000)

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

viz rámcová směrnice

Přílohy:

- lesnická mapa typologická 1:10 000 podle OPRL – příloha č. M4 (na podkladě lesnické mapy obrysové 1:10 000)

Rámcová směrnice (RS) péče o les podle souborů lesních typů

Číslo směrnice	Kategorie lesa	Soubory lesních typů
1	10 – les hospodářský	4B, 4S, 4Y
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin		
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)	
4B, 4S	Minimální podíl MZD 50 % . Preference MZD v pořadí: KL, BK, JD, TR, BR, JV.	
4Y	Stanoviště obnovit přednostně přirozeně, vyjma situace kdy se lesní hospodář rozhodne použít jako MZD BK, JD a KL. Respektovat (převážně) samovolně vytvořenou strukturu dřevin.	
Porostní typ		
modřínovo-smrkový		
Pozn.: Aktuální dřevinná skladba do vzdálenosti 20 m od vstupu do důlního díla: MD 60 %, SM 20, TR 10, BR 10, JV +, BO +.		
Základní rozhodnutí		
Hospodářský způsob (forma)		
podroostní		
Obmýtl		Obnovní doba
100 let (ve shodě s LHP)		40 let (ve shodě s LHP)
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty		
- Druhově, věkově a prostorově rozmanitý lesní ekosystém s převahou listnatých druhů dřevin.		
- V bezprostředním okolí vstupů do důlních děl na skalnatých a silně skeletnatých stanovištích ponechat les zcela přirozenému vývoji.		
Způsob obnovy a obnovní postup, včetně doporučených technologií		
Obnova přednostně přirozená.		
Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu		
- Obnova přednostně přirozená.		
- Minimální podíl MZD 50 %. Preference MZD v pořadí: KL, BK, JD, TR, BR, JV.		
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)		
SLT	druh dřeviny	komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově
---	BK, JD, KL	- Bude použit jen sadební materiál pocházející z PLO 29 – Nízký Jeseník!
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů, včetně doporučených technologií		
Zcela preferovat listnaté druhy dřevin. Při výchovách nesnižovat druhovou rozmanitost dřevin.		
Opatření ochrany lesa včetně doporučených technologií		
Dle rozhodnutí lesního hospodáře.		
Provádění nahodilých těžeb včetně doporučených technologií		
Dle legislativních předpisů a rozhodnutí lesního hospodáře.		
Poznámka		
Zkratky dřevin dle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 84/1996 Sb..		

b) péče o nelesní plochy

V území se nachází část ostatní plochy vedené jako ostatní komunikace, žádné zvláštní opatření není nutné.

c) péče o živočichy

V rámci lokality je nezbytně nutné provést opravu oplocení, které vymezuje bezprostřední okolí vnějšího vstupu (propasti).

Všechny vstupy do štol musí být opatřeny ocelovou mříží. Ty části, kde došlo k poškození nebo odcizení mříží musí být obnoveny. Jedná se o poškozený uzávěr kontrolního vstupu a poškozený uzávěr vletového otvoru, kde byla vylámana část mřížoví (zjištěno břez-en-duben 2010).

Ocelové mříže v kombinaci se zděním a upevněním mříže musí být nově provedeno tak, aby bylo znemožněno jejich snadné vypáčení a proniknutí osob do prostoru štol. Konstruktivní řešení mříže musí mít minimální velikost otvorů 40 x 12 cm, přičemž delší je vodorovný rozměr. Průměr nebo tloušťka použitých ocelových prutů minimálně 2,5 cm popřípadě více, aby byla zaručena masivnost a odolnost mříže proti poničení. Mříže musí být uzamykatelné, nebo musí mít samostatně uzamykatelné dvířka, aby bylo možno podzemní prostory navštěvovat pro sčítání a kontrolu netopýrů, popřípadě pro kontrolu stavu podzemních štol. Úplné uzavření vchodu do štol celoprofilovou uzávěrou nebo jejich zazdění je nepřípustné. Také zmenšování otvoru přizdíváním musí být co nejmenší, aby nedošlo ke změně mikroklimatu ve štolách, což by mohlo vést k úbytku zde zimujících netopýrů.

Veškeré stavební práce, zejména související s výstavbou a realizací zabezpečení vstupu do štol, je potřeba provádět v období mimo hlavní výskyt netopýrů, tj. od začátku dubna do konce října.

Před zabezpečením štoly je nutná konzultace projektu parametrů mříží a technického řešení se zoologem AOPK ČR středisko Ostrava spolu s chiropterologem. Při stavbě a instalaci mříží je doporučen odborný biologický dohled, který na místě zajistí plnění projektu, popřípadě bude řešit případné odchylky od schváleného projektu.

Omezit kácení dřevin v blízkém okolí štoly. Z ústí štoly a jejího bezprostředního okolí je naopak nutné provádět opakované odstraňování křovin a dřevin v případě, že budou zarůstat a omezovat prostor vletu do štol. Nutné je odstraňování všech odpadků. Vyloučit jakoukoliv těžbu nerostných surovin či zasypávání štol!

Umístit cedule upozorňující na zimoviště netopýrů, popřípadě na sankce za ničení zařízení.

d) zásady jiných způsobů využívání území

Vyjma současné měkké a ukázněné turistiky v okolí ZCHÚ nejsou doporučeny žádné jiné činnosti v tomto území. Vstupy do štol nejsou žádoucí s ohledem na rušení netopýrů během hibernace! V území hrozí nebezpečí úrazu.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy

viz rámcové směrnice

b) rybníky (nádrže)

c) útvary neživé přírody

d) nelesní pozemky

Příloha:

- výčet plánovaných zásahů (tabulka) – příloha č. T2

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

S ohledem na předmět ochrany ZCHÚ není žádoucí v ochranném pásmu umisťovat jakékoliv stavby, provádět těžbu nerostných surovin, popřípadě další rušivé činnosti, které by mohly mít negativní vlivy na současné předměty ochrany, zejména netopýra černého (*Barbastella barbastellus*).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Dle potřeby provádět obnovu značení (pruhového a hranečnicků).

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Před zahájením zabezpečení starého důlního díla mřížemi (včetně oprav) je nutné kontaktovat příslušný obvodní báňský úřad. Také je potřeba informovat dotčený stavební úřad a vlastníka pozemků.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Ve štolách je nezbytně nutné vyloučit jakékoliv rekreační a sportovní aktivity. Masové rekreační a sportovní aktivity je potřeba minimalizovat i v bezprostředním okolí štol a to zejména v období od října do konce dubna, tedy v období kdy probíhá příprava na zimování a samotná hibernace netopýrů.

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

V území se nachází informační cedule naučné Břidlicové stezky. Další rozšíření stezky je možné, ale současná prezentace území je dostatečná. To nevylučuje umístění informačního panelu zachycující interiéry štol a popisující historii a vývoj území. Také je nezbytně nutné do textu uvést významnost štol z pohledu ochrany netopýrů a jejich potřebnou ochranu s použitím zabezpečení mřížemi apod. Z pohledu vzdělávacího využití území by bylo vhodné a prospěšné provádět odborné semináře, které by navazovaly na Evropskou noc pro netopýry (ENN). Tento návrh a jeho proveditelnost je však nutno konzultovat s Českou společností pro ochranu netopýrů (ČESON) a ZO ČSS ORCUS Bohumín.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

V ZCHÚ je nezbytně nutné provádět každoroční orientační sčítání netopýrů a sledování stavu štol. Každoročně je nezbytně nutné sledovat stav zabezpečení vstupu do štol. Z pohledu základního monitoringu předmětu ochrany netopýra černého (*Barbastella barbastellus*) je potřeba v území provádět minimálně co pět let chiropterologické průzkumy, a na konci platnosti plánu péče (2022).

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
oprava stávajícího oplocení – cca 70 bm	-----	10.000,-
oprava mříží - 2 ks	-----	30.000,-
vyhotovení geometrického plánu včetně vytyčovací prací cca 850 bm	-----	102.000,-
výroba a instalace označníku 7ks	-----	35.000,-
výroba a instalace informačního panelu 1 ks	-----	12.000,-
úklid, sběr odpadků a jejich likvidace	-----	10.000,-
inventarizační průzkum (monitoring) 2x	-----	10.000,-
odstranění křovin a dřevin z vchodu štol	-----	2.000,-
Jednorázové a časově omezené zásahy celkem (Kč)	-----	211.000,-
Opakované zásahy		
---	-----	0,-
Opakované zásahy celkem (Kč)	-----	0,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	-----	211.000,-

*Cenová kalkulace vychází částečně z ceníků AOPK ČR 2010

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Balhar, R., (1999): Plán péče na období 2000 – 2012, AOPK, Ostrava, Ms. [depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Ostrava].

Culek, M., (1996): Biogeografické členění České republiky. Enigma, Praha, 347 pp.

Culek, M. [ed], (2005): Biogeografické členění České republiky, II. díl, AOPK ČR, Praha, 590 pp.

Demek, J. [ed], (1987): Zeměpisný lexikon ČSR, hory a nížiny. Academia, Praha.

Gajdošík, M., (1995): Plán péče na období 1995 – 2020, chráněný přírodní výtvar Černý důl, AOPK, Ostrava, Ms. [depon. in Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Ostrava].

Holuša, J. st. [ed.] (2001): Oblastní plán rozvoje lesů pro Přírodní lesní oblast 29 – Nízký Jeseník. Platnost 1.1.2001 – 31.12.2020. – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, Brandýs n. L.

Kočvara, R., (2010): Inventarizační průzkum - netopýři, MSK IP, CZ0813760 Černý důl, Implementace soustavy Natura 2000, I. Etapa zpracování inventarizačních průzkumů a plánů péče, Ms. [depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].

Marhoul P. & Turoňová D., [eds.], (2008): Zásady managementu stanovišť druhů v Evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000, AOPK ČR, Praha, 163 pp.

Plesník, J., Hanzal V., Brejšková L., (2003): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. Příroda, 22: 1-184.

Quit, E., (1971): Klimatické oblasti Československa, Geografický ústav ČSVA, Brno.

Weissmannová, H. [ed], (2004): Ostravsko. In: Mackovčin P. a Sedláček M. (eds.): Chráněná území ČR, svazek X. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Wagner, J., (2001): Zimoviště netopýrů v Nízkém a Hrubém Jeseníku, Oderských vrších a Moravskoslezských Beskydách. Vespertilio 5, 287–302.

Rezervační kniha PP Černý důl, depon. in Krajský úřad Moravskoslezského kraje.

URL: http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&id=1000041451 (2.2010)

URL:

http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame&SHOW_ONE=1&ID=1140 (2.2010)

URL:

http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/evl/index.php?frame&SHOW_ONE=1&ID=12267 (2.2010)

URL: <http://www.biomonitoring.cz/druhy.php?druhID=39> (2.2010)

URL: <http://www.montanya.org/DOLY/BRIDLICE/CERNA/index.htm> (2.2010)

URL: <http://geoportal2.uhul.cz/mapserv/php/mapserv3.php?project=honitby&layers=HON> (2.2010)

URL: http://www.vitkov.info/MU/UAP/Zamery/záměry_15-34-06.pdf (4.2010)

URL: http://www.vitkov.info/MU/UAP/Zamery/záměry_15-34-11.pdf (4.2010)

URL: http://www.vitkov.info/MU/UAP/Zamery/záměry_15-34-06.pdf (4.2010)

URL: http://www.vitkov.info/MU/UAP/Hodnoty/hodnoty_15-34-11.pdf (4.2010)

URL: http://www.vitkov.info/MU/UAP/Limity/limity_15-34-11.pdf (4.2010)

URL: <http://www.vitkov.info/MU/UAP/ruru-orp-vitkov.pdf> (4.2010)

Vlastní terénní šetření, březen - duben 2010 Radim Kočvara, Adrián Czernik

Vlastní terénní šetření, duben - květen 2010 Milan Žárník

4.3 Seznam používaných zkratek

AOPK	- Agentura ochrany přírody a krajiny
bm	- běžný metr
ČESON	- Česká společnost pro ochranu netopýrů
ČR	- Česká republika
ENN	- Evropská noc pro netopýry
EVL	- Evropsky významná lokalita
MZD	- meliorační a zpevňující dřeviny
MZCHÚ	- maloplošné zvláště chráněné území
OP	- ochranné pásmo
PLO	- přírodní lesní oblast
ZCHÚ	- zvláště chráněné území
ZO ČSS	- základní organizace Českého svazu speleologů

5. Obsah

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	2
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	3
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími	3
1.6 Kategorie IUCN	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ	4
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu	4
1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav	5
1.8 Předmět ochrany EVL, se kterými je ZCHÚ v překryvu	5
1.9 Cíl ochrany	5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	5
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti	6
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy	8
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	8
2.4.1 Základní údaje o lesích	8
Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů	8
2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích	9
2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody	9
2.4.4 Základní údaje o zemědělské půdě	9
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup	10
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	10
3. Plán zásahů a opatření	10
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	10
3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání	10
Číslo směrnice	11
Kategorie lesa	11
Soubory lesních typů	11
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	13
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	14
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	14
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	14
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	14
3.6 Návrhy na vzdělávací využití území	14
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	14
4. Závěrečné údaje	15
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)	15
4.2 Použité podklady a zdroje informací	15
4.3 Seznam používaných zkratk	16
5. Obsah	17
6. Zpracovatelé	17
7. Přílohy	18

6. Zpracovatelé

Mgr. Radim Kočvara, Zářičí 92, 768 11 Chropyně, email: burunduk@seznam.cz

Mgr. Adrián Czerník, Průkopnická 18/116, 747 20 Vřesina, email: adrian.czernik@centrum.cz

Ing. Milan Žárník (lesnictví), Na Veselé 777, 73801 Frýdek – Místek, email: milan.zarnik@gmail.cz

Odborná konzultace:

Josef Wagner, Základní organizace České speleologické společnosti 7.01 ORCUS Bohumín

Datum zpracování: 30. 9. 2010 (aktualizace Krajský úřad Moravskoslezského kraje 1. 12. 2012)

7. Přílohy

Tabulky: Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.3, 3.1.1 a 3.1.2).

T3 – **Seznam parcel včetně vlastníků pozemků k dílčím plochám**

Mapy: Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 - **Lesnická mapa typologická**

Tabulka T2 k bodům 2.4.3, 3.1.1 a 3.1.2

Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

označení plochy nebo objektu	název	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
objekt 1	Štola Černý Důl	---	štola Dlouhodobý cíl péče: Zachovat v příznivém stavu zimoviště netopýrů.	Oprava mříže (vždy při zjištění poničení)	1	1.duben-31. říjen	Na začátku plánu péče, dále dle potřeby
				Úklid odpadků	2	1.duben-31. říjen	Na začátku plánu péče, dále dle potřeby
plocha 1		0,03	bezprostřední okolí štoly Dlouhodobý cíl péče: Udržet blízké okolí štoly ve stavu umožňujícím volný přístup netopýrů do štoly a zároveň zabezpečení štoly oplocením.	Oprava oplocení (vždy při zjištění poničení)	1	1.duben-31. říjen	Na začátku plánu péče, dále dle potřeby
				Úklid odpadků	2	1.duben-31. říjen	Na začátku plánu péče, dále dle potřeby
				Redukce dřevin a křovin (ztěžující vlet netopýrů do štol)	2	1.duben-31. říjen	Dle potřeby
				Instalace infopanelu a cedule	2	celoročně	Na začátku plánu péče

naléhavost - stupně naléhavosti jednotlivých zásahů se uvádí podle následujícího členění:

1. stupeň - zásah naléhavý (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah vhodný,
3. stupeň - zásah odložitelný.

Příloha T3 - Seznam parcel včetně vlastníků k dílčím plochám

Katastrální území: 615536 Svatoňovice

Dílčí plocha	Číslo parcely parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo LV listu vlastnictví	Vlastník	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
objekt 1	2125/1		lesní pozemek		114	Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, Nový Hradec Králové, 501 68	431973	37221
plocha 1	2125/1		lesní pozemek		114	Lesy České republiky, s.p., Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, Nový Hradec Králové, 501 68	431973	37221